

KODEKS

DOBRE PRAKTYKI W SZKOŁACH WYŻSZYCH

Z ROZSZERZENIEM

KRASP

Konferencja Rektorów
Akademickich Szkół Polskich

KODEKS DOBRE PRAKTYKI W SZKOŁACH WYŻSZYCH

OPRACOWANY

przez Fundację Rektorów Polskich

UCHWALONY

przez Zgromadzenie Plenarne KRASP 26 kwietnia 2007 r.
uzupełniony o Dodatki nr 1 i 2 opracowane we współdziałaniu:
Komisji ds. Strategicznych Problemów Szkolnictwa Wyższego KRASP,
Fundacji Rektorów Polskich
oraz Komitetu Dobrych Praktyk KRASP

PRZYJĘTY

przez Zgromadzenie Plenarne
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
9 czerwca 2022 r.

Warszawa, 2023

REDAKCJA MERYTORYCZNA

KODEKS z 2007 r.

Zespół ekspertów Fundacji Rektorów Polskich
pod kierunkiem ks. prof. Andrzeja Szostka

ROZSZERZENIE KODEKSU O DWA DODATKI

Zespół ekspertów Fundacji Rektorów Polskich
we współdziałaniu z KSPSW KRASP
pod kierunkiem prof. Jerzego Woźnickiego

Komitet Dobrych Praktyk KRASP
pod kierunkiem prof. Jana Szmidta

Copyright by KRASP i FRP

Opracowanie to powstało w ramach realizacji Porozumienia o ustanowieniu partnerstwa strategicznego KRASP-FRP z 2006 r., natomiast jego rozszerzenie – na zlecenie Przewodniczącego KRASP, rektora Arkadiusza Meżyka (koncepcja przedstawiona w programie wyborczym podczas Zgromadzenia Wyborczego 26 sierpnia 2020 r.)

Opracowanie graficzne i skład: Workshop2

Warszawa, maj 2023

SPIS TREŚCI

SŁOWO WSTĘPNE PRZEWODNICZĄCEGO KRASP	4
PRZEBIEG PRAC KRASP I FRP NAD ROZSZERZENIEM KODEKSU z 2007 r.	6
TEKST KODEKSU UCHWALONY w 2007 r.	7
DOBRE PRAKTYKI W SZKOŁACH WYŻSZYCH	
Geneza	9
Preambuła	10
Zasady fundamentalne	11
Dobre praktyki w działaniach rektora uczelni. Wprowadzenie	13
Dobre praktyki w działaniach rektora uczelni	14
Dobre praktyki w działaniach senatu uczelni	19
Normy końcowe	20
ROZSZERZENIE KODEKSU O DODATKI NR 1 i 2 PRZYJĘTE w 2022 r.	
Wprowadzenie	23
Dodatek nr 1	
Propozycje do kodeksu etyki zawodowej nauczyciela akademickiego w procesie kształcenia oraz w przekazie publicznym	25
Dodatek nr 2	
Dobre praktyki w działaniach rady uczelni	27
Uwagi końcowe	34

SŁOWO WSTĘPNE PRZEWODNICZĄCEGO KRASP

W oczekiwaniu na obchody Dziesięciolecia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich utworzonej 7 czerwca 1997 r. w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie przez grono 73 rektorów uczelni akademickich, w 2005 roku został zainicjowany przez prof. Jerzego Woźnickiego, Prezesa Fundacji Rektorów Polskich, proces realizowany przy poparciu KRASP, którego celem było opracowanie i przyjęcie oryginalnego dokumentu pt. Kodeks *Dobre praktyki w szkołach wyższych*. Prace nad Kodeksem KRASP były prowadzone przez zespół ekspertów FRP pod kierunkiem ks. prof. Andrzeja Szostka. Celem było opracowanie i ogłoszenie norm kulturowych właściwych dla funkcjonowania przede wszystkim samych organów uczelni, a nie jak w innych podobnych dokumentach, norm z obszaru etyki zawodowej i dobrych praktyk w działalności nauczycieli akademickich lub pracowników placówek badawczych. Inicjatywa FRP nawiązywała do stosowanego na Giełdzie Papierów Wartościowych kodeksu dobrych praktyk spółek publicznych dotyczącego promowanych działań organów spółek.

Kodeks KRASP po jego ogłoszeniu w czasie obchodów Dziesięciolecia KRASP w czerwcu 2007 r. na uroczystości w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, został przetłumaczony na język angielski, a następnie w tym samym roku przekazany przez ówczesnego Przewodniczącego KRASP prof. Tadeusza Lutego organizacji uniwersytetów europejskich European University Association, zyskując status pierwszego takiego dokumentu w krajach europejskich.

W Europie znaleźli się naśladowcy. Potwierdzeniem tego jest ostatni podobny dokument pt. Code for Good Governance in Dutch Universities¹ ogłoszony w 2019 r. przez Stowarzyszenie Uniwersytetów Holenderskich (VSNU).

W 2022 r. w Roku Jubileuszowym Dwudziestopięciolecia KRASP, Zgromadzenie Plenarne obradując w ramach Sesji Specjalnej w Uniwersytecie Warszawskim, przyjęło Dodatki nr 1 i 2 do Kodeksu z 2007 r. stanowiące jego rozszerzenie. Tekst Kodeksu KRASP wraz z Dodatkami został opublikowany i przekazany rektorom w 2023 r. a w wersji elektronicznej jest dostępny na witrynie KRASP.²

Po ogłoszeniu Kodeksu KRASP w 2007 r. poczynając od kadencji 2008-2012, powoływany był przez Prezydium Komitet Dobrych Praktyk działający w pierwszej

¹ https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Domeinen/Governance/VSNU_CodeGoodGovernance_English_definitief_04122019.pdf

² www.krasp.org.pl

kadencji pod przewodnictwem Ks. prof. A. Szostka, a w następnych kadencjach pod przewodnictwem ex officio kolejnych Honorowych Przewodniczących KRASP. Z czasem Komitet Dobrych Praktyk znalazł swoje umocowanie w treści Statutu KRASP zawierającego m.in. następujące stwierdzenia:

Zadaniem Komitetu Dobrych Praktyk KRASP jest działanie na rzecz przestrzegania zasad etyki zawodowej środowiska akademickiego, w tym Kodeksu Dobre Praktyki w Szkołach Wyższych, uchwalonego przez Zgromadzenie Plenarne KRASP dnia 26 kwietnia 2007 r.

Komitet Dobrych Praktyk KRASP w zakresie przestrzegania zasad etycznych, wartości akademickich i etosu nauczyciela akademickiego, o których mowa w § 16 lit. f³, współdziała z Prezydium.

Misją Komitetu Dobrych Praktyk KRASP jest zatem upowszechnianie reguł kulturowych i zasad etyki zawodowej w środowisku akademickim, z odwoływaniem się do wartości znajdujących swoje źródła w wielowiekowych tradycjach uniwersytetu.

Przewodniczący KRASP
prof. Arkadiusz Mężyk

³ Statut KRASP: § 16 lit. f): dbanie o przestrzeganie zasad etycznych, wartości akademickich i etosu nauczyciela akademickiego.

PRZEBIEG PRAC KRASP I FRP NAD ROZSZERZENIEM KODEKSU z 2007 r.

Wyciąg z Notatki z posiedzenia Komitetu Dobrych Praktyk KRASP z 9 lutego 2022 r.

(...)

Zaproponowano by Kodeks „Dobre praktyki w szkołach wyższych” uzupełnić o suplement dotyczący „Dobrych praktyk rad uczelni”. Ustalono, że projekt tego dokumentu w formie Dodatku do istniejącego Kodeksu zostanie opracowany pod kierunkiem prof. Jerzego Woźnickiego w ramach działalności Komisji ds. Strategicznych Problemów Szkolnictwa Wyższego KRASP, a następnie przyjęty przez Komitet Dobrych Praktyk, po zaopiniowaniu go przez Ośrodek Współpracy Rad Uczelni przy Polskim Forum Akademicko-Gospodarczym oraz przekazany do akceptacji Prezydium i uchwalenia przez Zgromadzenie Plenarne KRASP, tak aby ogłoszenie Kodeksu po jego rozszerzeniu o nowe Dodatki mogło nastąpić na uroczystym posiedzeniu z okazji jubileuszu XXV-lecia KRASP 10 czerwca 2022 r.

Ustalano, że treść Kodeksu w jego brzmieniu z 2007 r. pozostaje niezmienną ze względu na historyczny charakter tego dokumentu a jego uzupełnianie o nowe treści będzie następować w formie uchwalanych Dodatków. Dotyczy to także np. dokumentu Propozycje do kodeksu etyki zawodowej nauczyciela akademickiego w procesie kształcenia oraz w przekazie publicznym, uchwalonego przez Prezydium KRASP w 2021 r.

(...)

Przewodniczący Komitetu Dobrych Praktyk KRASP
prof. Jan Szmidt

TEKST KODEKSU UCHWALONEGO w 2007 r.

Kodeks *Dobre praktyki w szkołach wyższych* został opracowany z inicjatywy Fundacji Rektorów Polskich, popartej przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich w czerwcu 2005 r. Projekt Kodeksu został opracowany przez Komisję w składzie: ks. prof. A. Szostek (przewodniczący), prof. nzw. E. Chmielecka, (sekretarz), profesorowie: W. Gasparski, A. Koźmiński, Z. Szawarski, J. Woźnicki oraz mgr M. Chałupka, powołaną i działającą w FRP w okresie od października 2005 r. do grudnia 2006 r. Członkowie tej Komisji z tytułu udziału w pracach nad Kodeksem nie pobierali wynagrodzenia, traktując swoje zadanie jako działanie pro publico bono.

Problematyka Kodeksu była dwukrotnie, we wrześniu 2005 r. i 2006 r., przedmiotem debaty na posiedzeniach Zgromadzenia Fundatorów Fundacji Rektorów Polskich i Instytutu Społeczeństwa Wiedzy. Prace nad Kodeksem zostały poprzedzone debatą członków tego Zgromadzenia z udziałem m. in. prof. G. Domańskiego i prof. M. Grabskiego, którzy przedstawili referaty otwierające dyskusję.

Tekst projektu Kodeksu w styczniu 2007 r. został przedstawiony Prezydium KRASP, a następnie po wprowadzeniu poprawek wynikających z dyskusji środowiskowej, Kodeks został uchwalony przez Zgromadzenie Plenarne KRASP 26 kwietnia 2007 r. w Poznaniu, które zdecydowało o uroczystym ogłoszeniu Kodeksu 8 czerwca 2007 r. w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie w czasie uroczystości Dziesięciolecia KRASP.

DOBRE PRAKTYKI W SZKOŁACH WYŻSZYCH

GENEZA

Uczelnie należą do tych instytucji, których prestiż społeczny i efektywność pracy w znacznej mierze zależą od panującego w nich etosu. Etos ten nie sprowadza się do postulatu respektowania prawa, a w tym norm zawartych w statutach poszczególnych uczelni i innych specyficznych dla nich regulacji. Spiwem formalnych i nieformalnych zaleceń oraz zasad regulujących kwestie o istotnym znaczeniu dla kształtowania i utrzymania etosu są dobre obyczaje w nauce, odzwierciedlające wielowiekową tradycję życia akademickiego. To właśnie w trosce o pielęgnację i upowszechnienie tych obyczajów podejmowane są próby formułowania podstawowych zasad określających standard dobrych obyczajów⁴. Ważne te i potrzebne dokumenty dotyczą przede wszystkim osobistych zachowań nauczycieli akademickich oraz innych pracowników nauki zatrudnionych w uczelniach. Wielką w nich rolę odgrywają jednak także organy szkół wyższych podejmujące najważniejsze decyzje. Z tych względów, dotąd opracowane dokumenty wymagają dopełnienia o katalog dobrych praktyk, jakimi kierować się winny organy kierujące i zarządzające uczelniami.

Skloniło to Fundację Rektorów Polskich do podjęcia inicjatywy zmierzającej do opracowania nowego dokumentu odnoszącego się do szkół wyższych. Dokument ten zawierać ma przede wszystkim reguły i wymagania odnoszące się do sprawowania władztwa nad uczelnią poprzez organy jednoosobowe i kolegialne. Inicjatywa ta zyskała poparcie KRASP, co znalazło wyraz w uchwale z 23 maja 2005 r. o następującej treści: *Zgromadzenie Plenarne Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich – dążąc do ugruntowania tradycyjnych wartości akademickich w życiu szkół wyższych – wskazuje na potrzebę opracowania i ogłoszenia dokumentu pn. Kodeks dobrych praktyk uczelni akademickich. Kodeks dotyczyłby zasad postępowania jednoosobowych i kolegialnych organów uczelni i ich jednostek, nauczycieli akademickich i studentów.*

⁴Nad jego przygotowaniem pracował między innymi powołany w 1992 r. przez Prezydium PAN Komitet Etyki w Nauce, który opublikował w 1994 r. zbiór zasad i wytycznych zatytułowany *Dobre obyczaje w nauce*, aktualizowany dwukrotnie (ostatnia edycja: 2001). W podobnym duchu szereg uczelni przygotowało i przyjęło zwięzłe kodeksy etyczne (por. np. *Akademicki Kodeks Wartości*, przyjęty przez Senat UJ 25 VI 2003 r.). Wreszcie – powołany w 1998 roku – Zespół do spraw Etyki w Nauce przy Ministrze Nauki i Informatyzacji opublikował w 2004 roku rekomendacje zatytułowane *Dobra praktyka badań naukowych* (rekomendacje te zostały zaakceptowane przez Komitet Badań Naukowych IV Kadencji).

Zgromadzenie z zadowoleniem przyjmuje ro poczęcie prac nad projektem takiego Kodeksu przez Fundację Rektorów Polskich i apeluje do przyszłych władz KRASP o wsparcie tej cennej inicjatywy.

We wrześniu 2005 r. Fundacja Rektorów Polskich powołała Komisję do opracowania Kodeksu *Dobre praktyki w szkołach wyższych*. Zespół pracował w składzie: ks. prof. A. Szostek (przewodniczący), prof. nzw. E. Chmielecka, (sekretarz), profesorowie: W. Gasparski, A. Koźmiński, Z. Szawarski, J. Woźnicki oraz mgr M. Chałupka jako przedstawiciel Parlamentu Studentów RP (członkowie)⁵. Przygotowany przez Komisję wstępny projekt został poddany pod debatę publiczną w uczelniach i w środowisku rektorów. Zespół redakcyjny projektu szczegółowo przedyskutował zgłoszone propozycje poprawek. Następnie, skorygowany projekt został przedstawiony Zgromadzeniu Plenarnemu KRASP, które 26 kwietnia 2007 r. uchwaliło Kodeks *Dobre praktyki w szkołach wyższych* i zadecydowało o jego ogłoszeniu w dniu Jubileuszu Dziesięciolecia KRASP w Krakowie. Kodeks zostanie przedstawiony poszczególnym uczelniom z prośbą o deklarację senatu o jego pełnym lub częściowym przyjęciu, wraz z uzasadnieniem podjętej decyzji. Właściwym uzupełnieniem procedury wprowadzania Kodeksu w życie będzie powołanie przez KRASP Komitetu Dobrych Praktyk Uczelni Akademickich, który będzie rozpatrywał wnioski zarówno w sprawie ulepszenia Kodeksu, jak i w sprawach jego naruszania. Kodeks został przedstawiony także Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, by mógł służyć całej społeczności akademickiej.

PREAMBUŁA

Podstawową wartością etosu akademickiego jest prawda. Uczelnie powołane są po to, by jej rzetelnie poszukiwać i wyniki tych poszukiwań dokumentować (cele badawcze), kształcić młode pokolenie w metodycznym jej poznawaniu, wspierać jego rozwój intelektualny i moralny, a także przygotowywać przyszłych absolwentów do odpowiedzialnego pełnienia funkcji publicznych i zawodowych w demokratycznym państwie (cele dydaktyczno-wychowawcze) oraz wspierać rozwój kulturowy i cywilizacyjny całego społeczeństwa (cele społeczne). W realizacji tych celów uczelnie muszą być instytucjami otwartymi oraz przedsiębiorczymi i w tym duchu poszukiwać dróg realizacji podstawowych wartości humanistycznych współpracując z innymi podmiotami społecznymi, uwzględniając tradycję kraju i swego regionu, podejmując we właściwy sobie sposób wyzwania zmieniającego się świata. Wykonując te zadania szkoły wyższe kształtują swą szczególną kulturę instytucjonalną. Jej poziom i siła oddziaływania zależą od postawy społeczności całej uczelni. Szczególna jednak troska o nią spoczywa na tych, którzy uczelnią kierują: na rektorze i senacie oraz – we właściwym sobie zakresie –

⁵ Grupę redakcyjną stanowią następujące osoby: E. Chmielecka, A. Szostek, J. Woźnicki.

na niższych jednoosobowych i kolegialnych organach władzy (dziekanach i radach wydziału, dyrektorach i radach poszczególnych instytutów itp.). Kultura ich działania w istotnej mierze kreuje kulturę całej uczelni, kształtuje jej właściwe oblicze, integruje społeczność akademicką, pozytywnie oddziałuje na otoczenie uczelni. Dlatego tak ważne jest sformułowanie podstawowych zasad i dobrych obyczajów w kierowaniu uczelnią, wykraczających ponad wymogi prawa powszechnego oraz innych regulacji prawnych odnoszących się do uczelni.

ZASADY FUNDAMENTALNE

- 1. Zasada służby publicznej.** Zgodnie z najlepszymi tradycjami uniwersyteckimi, uczelnie są powołane do realizacji misji zgłębiania i szerzenia prawdy. Właściwie rozumiana kultura uczelni wymaga, aby misja ta nosiła znamiona działań pro publico bono. Świadoma swego doniosłego znaczenia społecznego, uczelnia dokłada starań, by zarówno poprzez rzetelność prowadzonych badań, jak i poprzez kształcenie przyszłych elit kulturalnych i politycznych przyczynić się do pomnożenia dobra wspólnego kraju oraz umocnienia dojrzałej demokracji.
- 2. Zasada bezstronności w sprawach publicznych.** Uczelnia cieszy się przywilejem darzonej autorytetem instytucji życia publicznego. Z działaniem uczelni wiąże się wielka odpowiedzialność społeczna. To wymaga, by uczestnicząc w życiu publicznym, a zwłaszcza zabierając głos w doniosłych społecznie sprawach, uczelnia kierowała się bezstronnością i obiektywizmem.
- 3. Zasada legalizmu.** W swych działaniach uczelnie nie tylko przestrzegają prawa, do czego są zobowiązane w państwie prawnym, ale także kształtują wśród studentów i w całej społeczności akademickiej kulturę poszanowania prawa oraz bezstronnego stosowania zasad i procedur określonych przez właściwe organy. Także ewentualne niezadowolenie z przyjętych w państwie regulacji prawnych dotyczących uczelni manifestować należy w sposób zgodny z normami prawnymi.
- 4. Zasada autonomii i odpowiedzialności.** Właściwa uczelni autonomia, której normy określa ustawa, obejmuje prawo do samodzielnego określania przez uczelnie własnej misji i wynikających z niej szczegółowych celów i zadań, a także wielu regulacji określających sposoby działania uczelni. Korzystając ze swej autonomii uczelnia musi jednakże tak interpretować wynikające z niej uprawnienia, by we właściwy sobie sposób, w najlepszym stylu, a zarazem efektywnie działać w społeczeństwie na rzecz odpowiedzialności za dobro wspólne.
- 5. Zasada podziału i równowagi władzy w uczelni.** Ważnym elementem zbioru dobrych praktyk w zakresie sprawowania władzy w uczelni są reguły prawne i kulturowe praktycznej realizacji zasady równowagi i podziału kompetencji

między rektorem jako organem jednoosobowym, senatem jako organem kolegialnym, a także sądem koleżeńskim oraz komisjami dyscyplinarnymi korzystającymi z przymiotu niezawisłości wyrokowania. Należy w związku z tym podkreślić, że w szczególności, rektor i senat to dwa osobne i różne organy, z których żaden nie sprawuje władzy nad drugim. Znakiem i potwierdzeniem odrębności obu tych władz oraz ich równowagi są ustawowe zasady, zgodnie z którymi ani rektor nie wskazuje członków senatu, ani senat nie wybiera rektora; dokonują tego właściwe organy wyborcze. Wypełniając swe zadania, zarówno rektor jak i senat powinni opierać się na uwarunkowaniach formalno-prawnych, ale także odwoływać się do przesłanek wynikających z kultury instytucjonalnej uczelni, której poszanowanie wymaga respektowania dobrych praktyk w działaniu obu tych organów uczelni.

6. **Zasada kreatywności.** Kierowanie uczelnią lub jej jednostką (wydziałem, instytutem itp.) wymaga kreatywności. Nie pozwala ona poprzestać na biernym podtrzymywaniu zastanych kierunków działania, ale wyraża się w podejmowaniu inicjatyw zmierzających do rozwoju uczelni. Inicjatywy te muszą mieć charakter strategiczny, powinny też być podejmowane odpowiedzialnie i konsekwentnie zmierzać do realizacji wyznaczonych zadań. Ustalają je organy uczelni, biorąc pod uwagę ich merytoryczną doniosłość, możliwości finansowe i kadrowe, a także perspektywę współpracy z innymi podmiotami. Poświadczona wcześniej zdolność do kreatywności powinna być istotnym kryterium w wyborach lub konkursie na stanowiska kierownicze.
7. **Zasada przejrzystości.** W celu ugruntowania wiarygodności uczelni, zwłaszcza w racjonalności wykorzystania środków oraz dla uniknięcia kumoterstwa, korupcji i innych przypadków nadużywania władzy konieczne jest, by wszelkie procedury związane z zadaniami i inicjatywami badawczymi lub dydaktycznymi, konkursami na stanowiska, awansami pracowników oraz nagrodami, naborem i promocją studentów, były jawne i sprawiedliwe.
8. **Zasada subsydiarności.** Poszczególne organy władzy powinny przestrzegać zasady pomocniczości nakazującej respektowanie kompetencji i inicjatyw niższych organów władzy oraz poszczególnych pracowników. Z drugiej strony, zasada ta nakłada na wszystkich obowiązek przestrzegania drogi służbowej w załatwianiu spraw, zawsze z zachowaniem prawa do drogi odwoławczej przy rozstrzygnięciu kwestii spornych. Instancja odwoławcza zobowiązana jest do rzeczowej i terminowej odpowiedzi na zastrzeżenia zgłoszone przez podległych jej pracowników.
9. **Zasada poszanowania godności i tolerancji.** Mając na uwadze godność i dobre imię wszystkich członków społeczności akademickiej, uczelnie kierują się zasadami zaufania, poszanowania i tolerancji dla wszelkich dopuszczalnych prawem poglądów, postaw i stylów życia. Przestrzegane jest prawo do prywatności, zaś spory rozstrzygane są w drodze debaty pomiędzy stronami, które darzą się szacunkiem i uznają swoje prawa.

- 10. Zasada uniwersalizmu badań i kształcenia.** Tradycyjna i współczesna misja Uniwersytetu nakazuje mu być instytucją powszechną, włączoną poprzez badania i kształcenie w dokonania nauki światowej i troskę o dobro całej ludzkości. Organy uczelni: rektorzy i senaty powinny dokładać starań, aby realizowane przez nią zadania i podejmowane przedsięwzięcia nosiły taki charakter. Należy sprzyjać kontaktom międzynarodowym uczelni i dążyć do zapewniania jej właściwego miejsca w światowej wspólnotce akademickiej.

DOBRE PRAKTYKI W DZIAŁANIACH REKTORA I SENATU UCZELNI. WPROWADZENIE

Dla prawidłowego i sprawnego prowadzenia uczelni kluczowe znaczenie ma właściwe rozumienie i respektowanie podziału kompetencji i zasad współpracy pomiędzy rektorem a senatem. Podział kompetencji wyraża się m. in. tym, że:

- działalność rektora jest oceniana przez senat;
- rektor ex officio przewodniczy senatowi, zachowując prawo do zawieszania wykonywania uchwały senatu, jeśli w jego mniemaniu naruszają one ważny interes uczelni;
- senat wyraża opinię społeczności akademickiej uczelni, ale rektor publicznie tę opinię przedstawia;
- rektor reprezentuje uczelnię na zewnątrz i jest przełożonym pracowników, studentów i doktorantów;
- uchwały senatu są wiążące dla innych jej organów oraz pracowników, studentów i doktorantów wtedy, gdy zostały podjęte w zakresie jego kompetencji, które są jawnie i ściśle określone w ustawie oraz w statucie, ale rektor podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących uczelni, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych przez ustawę lub statut do kompetencji innych organów lub kanclerza (i w tym sensie wobec rektora stosowana jest zasada domniemania kompetencji).

Do senatu, który nie jest przełożonym rektora, należy określanie założeń, kierunków i wytycznych dla rad wydziałów, a także wyrażanie zgody w zasadniczych sprawach dotyczących uczelni wskazanych w odpowiednich przepisach prawa, do rektora natomiast należą wszelkie działania wykonawcze. Senat nie powinien więc przejmować kompetencji rektora, on zaś nie powinien przerzucać na senat odpowiedzialności za decyzje należące do rektora, nawet w trybie wniosku o sformułowanie opinii przez senat, która to opinia mogłaby być traktowana jako wiążąca rektora. Z drugiej strony podstawą działania rektora winny być zawsze uchwalone przez senat kierunki działania uczelni, a także zasady i tryb postępowania odnoszące się do podejmowania decyzji przez organy jednoosobowe lub ustanowionych ich pełnomocników.

Pamiętać jednak należy, że stanowisko rektora wymaga nie tylko zarządzania, kierowania i reprezentowania uczelnią, ale – być może w jeszcze większym stopniu – przewodzenia swemu środowisku uczelnianemu. W tym sensie rektor jest strażnikiem etosu społeczności akademickiej mobilizując ją do wysiłku budowania i podtrzymywania wysokiej jakości dzieła uczelni oraz osiągnięcia ambitnych celów rozwojowych.

DOBRE PRAKTYKI W DZIAŁANIACH REKTORA

- 1. Odpowiedzialność za rozwój uczelni.** Rektor, jako organ jednoosobowy, odpowiedzialny za kierowanie uczelnią i planowanie jej rozwoju, przedstawia senatowi u progu swej kadencji, konkretyzowany na początku każdego roku akademickiego, plan działań, do których zrealizowania się zobowiązuje. Plan ten – przyjęty przez senat – ma na celu rozwiązanie najważniejszych problemów uczelni oraz zmierza do jej rozwoju, zgodnie z jej misją. W uczelni niepublicznej reguła ta jest stosowana, o ile nie narusza statutowych uprawnień założyciela.
- 2. Podział kompetencji.** Rektor określa w formie zarządzenia zakres obowiązków swoich zastępców (prorektorów) oraz przekazane im uprawnienia. Podobna procedura obowiązuje w odniesieniu do jego pełnomocników. Respektując tak określone ich kompetencje (zgodnie z zasadą subsydiarności), rektor wkracza w nie tylko w przypadkach szczególnych i tylko po uprzednim powiadomieniu o tym prorektora lub pełnomocnika oraz po wyjaśnieniu powodów swej interwencji.
- 3. Kultura posiedzeń senatu.** Rektor, jako przewodniczący senatu, dba o porządek i kulturę panującą w czasie jego posiedzeń, a w szczególności:
 - czuwa nad porządkiem obrad, nie dopuszczając spraw zgłoszonych z pominięciem przyjętej procedury określania porządku obrad;
 - przedstawia członkom senatu z wystarczającym wyprzedzeniem projekty dokumentów i dba o możliwość ich rzetelnego przedyskutowania;
 - odnosi się z otwartością do zgłaszanych przez członków senatu inicjatyw lub uwag, także krytycznych wobec jego własnych opinii lub zamierzeń;
 - przestrzega zasady, iż w sprawach personalnych przeprowadza się głosowanie tajne, zaś w sprawach merytorycznych jawne.
- 4. Odpowiedzialność finansowa.** Rektor rozdziela – przy poszanowaniu zasad dyscypliny finansowej – środki finansowe i udostępnia inne zasoby uczelni zgodnie z zasadami przyjętymi przez senat. Jeśli takich zasad nie ma, rektor wnosi o ich uchwalenie. Zasady podziału tych środków (w tym także funduszy na badania naukowe) harmonizować winny ze strategicznym

planem rozwoju uczelni. Rektor dokłada starań, by poszukiwać różnych źródeł finansowania uczelni (a w tym przedsięwzięć rozwojowych i projektów naukowo-badawczych): krajowych i międzynarodowych, państwowych i prywatnych, pilnując jednak, by współpraca z innymi podmiotami nie uzależniała uczelni od nich, ani nie narażała jej dobrego imienia. Rektor dba o zrównoważony rozwój uczelni stwarzając jej jednostkom warunki ułatwiające poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania.

5. **Unikanie decyzji we własnej sprawie.** Rektor nie podejmuje działań we własnej sprawie. Działając w ramach swych uprawnień, rektor nie nadużywa zasady domniemania kompetencji i nie preferuje jednostki organizacyjnej, w której sam wykonuje zadania jako nauczyciel akademicki. Rektor nie wiąże się z żadnym ugrupowaniem w uczelni.
6. **Unikanie konfliktu norm lub interesów.** Poczucie odpowiedzialności za sprawowany urząd zobowiązuje rektora do unikania takich form angażowania się poza uczelnią, nawet nie związanych ze stałym zatrudnieniem, które poważnie utrudniałyby wywiązywanie się z przyjętych obowiązków. Rektor i prorektorzy składają senatowi deklarację, w której informują o braku lub unikaniu konfliktu norm lub interesów pomiędzy uczelnią a miejscami swej dodatkowej aktywności. Podobnie osoby sprawujące funkcje innych organów jednoosobowych lub ich zastępców zobowiązują się do powstrzymywania się od działalności konkurencyjnej wobec własnej uczelni. Udowodnione zatajenie prawdy w tej materii lub naruszenie tego zobowiązania stanowi dobrą rację do odwołania z pełnionej funkcji. W publicznej uczelni zawodowej reguła ta jest stosowana, o ile nie jest sprzeczna z obowiązującą ustawą.
7. **Troska o poziom badań naukowych.** Siłą uczelni są twórcze, oryginalne i prowadzone na wysokim poziomie badania naukowe. Rektor wspiera je dbając o zapewnienie odpowiednich warunków dla ich prowadzenia, chroniąc nauczycieli akademickich przed nadmiarem zajęć dydaktycznych, wspomagając tych, którzy prowadzą badania w poszukiwaniu środków finansowych, inspirując i ułatwiając ich współpracę. Troszczy się też o warunki rozwoju młodej kadry naukowej, w tym zwłaszcza doktorantów. Rektor przeciwstawia się patologiom w uczelni, a także w całej społeczności naukowej. W tym duchu upowszechnia w swojej uczelni standardy zawarte w kodeksach etycznych adresowanych do całego środowiska naukowego w Polsce⁶, jak również wspiera inicjatywy zmierzające do tworzenia i przyjmowania przez poszczególne uczelnie ich własnych kodeksów etycznych, uwzględniających uwarunkowania specyficzne dla danej uczelni.
8. **Troska o jakość kształcenia.** Dydaktyczna misja uczelni zobowiązuje rektora do stałej troski o wysoki poziom kształcenia. Zadanie to realizuje rektor

⁶ Chodzi zwłaszcza o wymienione wyżej dokumenty:
Dobre obyczaje w nauce oraz Dobra praktyka badań naukowych.

między innymi poprzez troskę o właściwe kryteria doboru kadry naukowo-dydaktycznej, odpowiedni system kontroli rzetelności pracy dydaktycznej, respektowanie wymogów ministerialnych, a także promowanie twórczych i pożytecznych inicjatyw podejmowanych w tym zakresie przez nauczycieli akademickich. Aby skutecznie wywiązywać się z tych zadań, rektor inicjuje wdrożenie i nadzoruje działanie uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, wprowadzającego standardy i procedury gwarantujące efektywną realizację tych zadań.

9. **Wspieranie organizacji studenckich.** Pamiętając, iż do ważnych zadań uczelni należy odpowiedzialność za rozwój osobowości studentów oraz przygotowanie ich do aktywnego i odpowiedzialnego uczestniczenia w demokratycznym społeczeństwie, rektor wspiera nie tylko koła naukowe, ale także organizacje tworzone przez studentów i doktorantów, które pozwalają rozwinąć ich członkom postawy prospołeczne, nabywać zdolności organizacyjne i rozwijać ich kulturalne zainteresowania. Zachęca też ich do zgłaszania różnych projektów tym celom służących i wspomaga ich realizację.
10. **Poszanowanie tradycji uczelni.** Podejmując decyzje w sprawach nietypowych i precedensowych, rektor uwzględnia ukształtowaną już kulturę instytucjonalną swej uczelni umacniając najlepsze jej tradycje, a unikając rozwiązań rażąco z nią sprzecznych.
11. **Kontakty ze społecznością uczelni.** W kontaktach z członkami społeczności uczelnianej rektor stara się godzić życzliwą otwartość na nowe pomysły z poszanowaniem porządku i strategicznymi planami rozwoju całej uczelni; stanowczość w egzekwowaniu obowiązków z wrażliwością na osobiste problemy pracowników; bezstronność w rozstrzyganiu spornych spraw z troską o ochronę słabszej strony konfliktu; dbałość o wspólne dobro uczelni z poszanowaniem godności każdego z członków społeczności akademickiej. Z racji sprawowanej funkcji rektor uzyskuje wiele informacji o prywatnym lub nie związanym z wykonywaniem pracy osobistym życiu podległych sobie pracowników i studentów, bądź to od nich samych, bądź od osób trzecich. Informacji tych nie wolno mu ujawniać osobom postronnym, ani czynić z nich użytku w kierowaniu uczelnią. Donosy, a zwłaszcza anonimy, rektor winien – zależnie od ich treści – albo ignorować, albo roztropnie powiadamiać o nich tego, kogo one dotyczą.
12. **Kampania wyborcza.** W celu przeciwdziałania niegodnej licytacji niewykonalnych lub szkodliwych dla uczelni obietnic składanych przez kandydatów na stanowisko rektora różnym grupom wyborców, w tym także studentom, rektor w okresie trwania kampanii szczególnie aktywnie upowszechnia rzetelne informacje o stanie uczelni, jej osiągnięciach, perspektywach i ograniczeniach. Nie nadużywa też swego stanowiska w kampanii wyborczej nowych władz uczelni ani wobec swego kontrkandydata (gdy sam kandyduje ponownie), ani wtedy, gdy definitywnie kończy swe urzędowanie. W szczególności

nie wykorzystuje dostępnych tylko jemu informacji dla zwiększenia szans wyborczych własnych lub preferowanego przez siebie kandydata. Reguła ta obowiązuje, o ile ma ona zastosowanie w świetle obowiązujących regulacji statutowych.

13. Wybory rektora przez zgromadzenie elektorów. Wybory na stanowisko rektora wymagają szczególnej troski o zachowanie dobrych obyczajów. Należą do nich między innymi:

- zasada jawności kampanii wyborczej. Kandydaci na stanowisko rektora nie powinni składać obietnic jedynie określonej części społeczności akademickiej i jej tylko znanych. Oznacza to obowiązek ogłoszenia zobowiązań podejmowanych na spotkaniach niejawnych lub zamkniętych, z poszczególnymi grupami wyborców, w tym także ze środowiskiem studenckim. Respektowanie tego warunku jest szczególnie ważne w odniesieniu do tych zobowiązań, których realizacja mogłaby naruszyć istotne interesy uczelni, ale także zasady i reguły postępowania wynikające z niniejszego kodeksu;
- ustawowy wymóg tajności aktu wyborczego. Dla jego wypełnienia należy zapewnić w uczelni odpowiednie warunki oddawania głosów, w tym między innymi właściwej treści kartki wyborcze oraz sposoby wskazywania kandydata przez każdego wyborcę. Przyjąć należy taki tryb oddawania głosu, który uniemożliwia naruszanie tajności głosowania w wyniku zmowy wyborców lub wywierania na nich grupowej presji;
- powstrzymanie się od debaty na posiedzeniu wyborczym kolegium elektorów. Zgodnie z ustawą, wybory mają charakter pośredni, a poszczególni członkowie zgromadzenia elektorów winni dokonywać swobodnego wyboru, kierując się głosem własnego sumienia. Nie oznacza to ograniczenia możliwości porozumiewania się elektorów przed głosowaniem. Na zebraniu wyborczym kolegium elektorów nie jest prowadzona debata merytoryczna, a jedynym zadaniem tego zgromadzenia jest dokonanie samego aktu wyboru rektora, albo – na jego wniosek – prorektora, zgodnie z ustalonymi wcześniej procedurami wyborczymi. Debata wyborcza, otwarta dla wszystkich członków społeczności akademickiej, może odbyć się nie później niż w dniu poprzedzającym zebranie wyborcze kolegium elektorów;
- zachowanie ciszy wyborczej obowiązującej w całej uczelni, przynajmniej w dniu wyborów. Debaty programowe mogą, a nawet powinny odbywać się, zgodnie z ordynacją wyborczą, w okresie bezpośrednio poprzedzającym dzień wyborów. Cisza wyborcza w dniu wyborów powinna pozwalać odbyć zgromadzenie elektorów bez towarzyszącej mu agitacji lub presji ze strony zwolenników poszczególnych kandydatów;
- powstrzymanie się od głosowania w swojej sprawie przez kandydatów na stanowisko rektora. Jeśli kandydat taki jest członkiem zgromadzenia

- elektorów, nie powinien czynnie uczestniczyć w posiedzeniu zwołanym w celu wyboru rektora. Jeśli bierze udział w tym posiedzeniu, powinien zrezygnować z oddania głosu;
- zachowanie inicjatywy rektora-elekta w proponowaniu kandydatów na prorektorów. Zgodnie z ustawą, wszystkich kandydatów na prorektorów przedstawia rektor-elekt. W przypadku kandydata na prorektora ds. studenckich rektor zabiega o akceptację właściwego grona studentów dla swego kandydata, w żadnym razie nie powinien jednak oddawać w tej sprawie inicjatywy w ich ręce.
- 14. Współpraca rektora z poprzednikami.** Działając w imię poszanowania ciągłości władzy w uczelni, wymagającej zachowania równowagi pomiędzy potrzebą kontynuacji a koniecznością zmian w jej funkcjonowaniu, rektor z szacunkiem i należnym uznaniem odnosi się do osiągnięć swych poprzedników oraz korzysta z ich rady i wsparcia tam, gdzie sprawy uczelni tego wymagają. Z drugiej strony, były rektor unika nieformalnych ingerencji w działania swego następcy. W ten sposób kolejni rektorzy współtworzą kulturę instytucjonalną uczelni przyczyniając się zarazem do kształtowania dobrych obyczajów w procesie przekazywania i przejmowania wszystkich funkcji kierowniczych w uczelniach.
- 15. Rektor jako reprezentant uczelni.** W swych wystąpieniach publicznych rektor dba o dobre imię i pozycję swej uczelni, a w tym o jej właściwie pojętą konkurencyjność, unikając jednak stosowania niegodnych metod rywalizacji z innymi uczelniami. Nie miesza interesów uczelni z osobistym zaangażowaniem w sprawy społeczne, ani nie korzysta z jej autorytetu dla budowania swego publicznego wizerunku. Tym bardziej nie może wykorzystywać swojej uczelni do prowadzenia jakiegokolwiek kampanii politycznej.
- 16. Troska o właściwe miejsce uczelni w życiu publicznym.** Mając na uwadze społeczną rangę uczelni, a zarazem właściwą jej apolityczność, rektor z jednej strony zachęca do wrażliwości społecznej pracowników i studentów uczelni, a nawet do aktywnego udziału w życiu publicznym, z drugiej jednak, przestrzegając zasady bezstronności i neutralności politycznej uczelni, chroni ją przed wykorzystaniem jej do celów politycznych. Wystąpienia polityków oraz debaty polityczne są na terenie uczelni dopuszczalne tylko wtedy, gdy zachowują charakter akademicki (wykłady, seminaria, sesje naukowe, spotkania i debaty). W szczególności należy unikać szerzenia wszelkich form ksenofobii, narzucania ideologii politycznych czy fundamentalizmu religijnego oraz postaw fanatycznych wykluczających dyskusję. Rektor może wyrazić zgodę na odbywanie na terenie uczelni zebrań o charakterze politycznym, pod warunkiem wszakże, iż korzystanie z pomieszczeń będzie następowało na ogólnych zasadach i nie będzie wiązało uczelni z żadną polityczną opcją. Rektor dokłada starań, aby nie eksponowano poglądów politycznych w czasie zajęć dydaktycznych i nie pozwala na umieszczanie

na terenie uczelni hasła lub plakatów o charakterze politycznym, chroni też symbole uczelniane przed takim ich użyciem.

DOBRE PRAKTYKI W DZIAŁANIACH SENATU

- 1. Współpraca senatu z rektorem.** Realizując swoje uprawnienia, członkowie senatu współpracują z rektorem dla dobra całej uczelni. Współpraca ta wymaga traktowania obecności oraz uważnego i aktywnego uczestniczenia w posiedzeniach senatu jako priorytetowego obowiązku. W szczególności członkowie senatu mają obowiązek właściwego przygotowania się do posiedzeń, a w tym do zapoznawania się z przygotowawanymi materiałami.
- 2. Współdziałanie senatu z radami wydziałów.** Rady wydziałów korzystają ze znacznej samodzielności w realizacji podstawowych zadań uczelni. Autonomia ta powinna jednak być motywowana troską o dobro uczelni jako całości. Korzystając ze swego ustawowego prawa do ustalania wytycznych dla rad wydziałów w zakresie wykonywania podstawowych zadań uczelni, senat wspiera pożyteczne inicjatywy. Powinien jednak zapobiegać działaniom zmierzającym do przekształcania się uczelni w federację wydziałów kierujących się partykularnymi interesami, co stanowi zagrożenie dla jedności środowiska akademickiego i dla realizacji misji uczelni.
- 3. Udział studentów w obradach senatu.** Studenci są pełnoprawnymi członkami senatu, a samorządność studentów i doktorantów stanowi konstytutywny element samorządności akademickiej. Studenci uczestniczą w podejmowaniu wszystkich decyzji dotyczących uczelni (nie zaś tylko decyzji w sprawach studenckich), a rektor jako przewodniczący senatu oraz wszyscy jego członkowie dokładają starań, by stwarzać studentom właściwe warunki do rzeczywistego i pełnego udziału senatorów studenckich w pracach senatu i jego komisji. Na senatorach studenckich, a także na uczelnianych strukturach samorządu studenckiego, spoczywa obowiązek aktywnego i odpowiedzialnego udziału w pracach senatu.
- 4. Odpowiedzialność za program studiów.** Korzystając ze swych ustawowych uprawnień, senat wspiera, ale i nadzoruje inicjatywy wydziałów i instytutów mające na celu dostosowanie programu studiów do aktualnego stanu wiedzy, a także umocnienie specjalności rozwijanych w uczelni. Wszyscy powinni jednak dokładać starań, by zmiana programu sprzyjała rzeczywiście wysokiej jakości studiów, a nie była motywowana jedynie interesami poszczególnych nauczycieli akademickich.
- 5. Inicjatywa senatu.** Członkowie senatu, ponosząc wraz z rektorem odpowiedzialność za uczelnię, korzystają z przysługujących im uprawnień do zgłaszania własnych inicjatyw mających na uwadze jej dobro. Podejmując jednak takie działania w ważnych sprawach powinni poinformować o nich

rektora i zapoznać się z jego opinią przed zgłoszeniem ich na forum senatu. Inicjatywy zgłaszane podczas posiedzenia senatu, bez uprzedniego poinformowania rektora, mogą być przyjęte do protokołu i stanowić przedmiot stosownych działań przed kolejnym posiedzeniem senatu.

6. **Respektowanie przyjętego porządku obrad.** Senat podejmuje uchwały w sprawach objętych przyjętym na początku posiedzenia porządkiem obrad. Przypadki rozszerzenia tego porządku wymagają ich formalnej akceptacji przez senat. Należy unikać sytuacji zgłaszania zmian w porządku obrad pod koniec posiedzenia senatu, zwłaszcza wtedy, gdy część jego członków z usprawiedliwionych powodów je opuściła. Członek senatu może na początku posiedzenia wnioskować o rozszerzenie porządku obrad, powinien jednak o tym poinformować rektora przed rozpoczęciem posiedzenia, zapoznając także wszystkich członków senatu z projektem uchwały, jeśli proponowana korekta porządku obrad przewiduje głosowanie nad nią.
7. **Sposób głosowania.** Uchwały, zgodnie ze statutem, podejmowane są w wyniku głosowania jawnego lub tajnego. Głosowanie przeciw projektowi uchwały powinno być poprzedzone przedstawieniem powodów usprawiedliwiających taki sprzeciw. Za niedopuszczalne należy uznawać przypadki gremialnego unikania udziału w dyskusji, a następnie wnoszenia o utajnienie głosowania w celu odrzucenia projektu uchwały.
8. **Ocena działalności rektora.** Zasada rzetelnej dyskusji poprzedzającej podjęcie uchwały odnosi się szczególnie do kluczowych spraw, do których należy zwłaszcza ocena działalności rektora. Członkowie senatu powinni właściwie przygotować się do dyskusji nad sprawozdaniem rektora i aktywnie podjąć merytoryczną i kierunkową nad nim refleksję, nie ograniczając się do uwag natury redakcyjnej lub porządkowej.
9. **Zasada dyskrecji.** Społeczność akademicka ma prawo do informacji o merytorycznym przebiegu obrad senatu, z wyjątkiem jednak głosów dotyczących spraw personalnych, a nie zawartych w oficjalnym protokole z jego posiedzeń, co do których istnieje domniemanie, że osoby zainteresowane mogłyby sobie tego nie życzyć.

NORMY KOŃCOWE

1. **Zakres ważności Kodeksu.** Powyższe zasady fundamentalne oraz dobre praktyki w kierowaniu uczelnią odnoszą się odpowiednio także do jednoosobowych i kolegialnych organów władzy niższych jej szczebli (dziekanaów i rad wydziału, dyrektorów instytutów i ich rad itp.), z zachowaniem różnic kompetencyjnych wynikających ze statutu lub innych regulacji prawnych.
2. **Uczelniana komisja dobrych praktyk.** Postuluje się, aby w uczelniach, które przyjęły w drodze głosowania senatu niniejszy Kodeks w całości

lub w części, senat powoływał – na wniosek rektora – odpowiednią komisję, której zadaniem byłaby kontrola zgodności z nim działań władz uczelni, lub też powierzał te zadania już działającej komisji o właściwych uprawnieniach. Komisja składałaby senatowi okresowe sprawozdania ze swej działalności, mogłaby też zgłaszać propozycje poprawek do treści Kodeksu.

- 3. Nowelizowanie Kodeksu.** Zakłada się okresowe nowelizowanie Kodeksu z inicjatywy poszczególnych uczelni, konferencji rektorów (KRASP, KRZaSP), Parlamentu Studentów RP lub Krajowej Reprezentacji Doktorantów. Nowelizacji dokonywać będzie Komitet Dobrych Praktyk powołany przez KRASP.

ROZSZERZENIE KODEKSU O DODATKI NR 1 i 2 PRZYJĘTE w 2022 r.

WPROWADZENIE

Dodatki nr 1 i nr 2 uzupełniają treść Kodeksu KRASP *Dobre praktyki w szkołach wyższych* ogłoszonego w Uniwersytecie Jagiellońskim w czasie Sesji Jubileuszowej z okazji Dziesięciolecia KRASP 7 czerwca 2007 roku. Dokument ten został opracowany przez zespół ekspertów powołany w Fundacji Rektorów Polskich. Kodeks w wersji anglojęzycznej został przedstawiony w czasie zorganizowanego we Wrocławiu posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego European University Association a następnie przekazany EUA.

Treści Kodeksu KRASP z 2007 r. stały się podstawą stosowanych w zainteresowanych uczelniach członkowskich reguł o charakterze kulturowym, m.in. w sprawach związanych z procesem wyboru rektora. Były one także przywoływane w pracach nad uchwalanymi przez organy KRASP dokumentami o charakterze ideowym, poświęconymi zasadom etyki zawodowej, tradycyjnym wartościom i wolnościom akademickim respektowanym i kultywowanym przez społeczność akademicką.

Po latach, zmieniające się uwarunkowania funkcjonowania szkolnictwa wyższego ujawniły potrzebę rozszerzenia treści Kodeksu KRASP. Komitet Dobrych Praktyk uznał za właściwe dokonywanie tego poprzez dołączanie kolejnych Dodatków do tego dokumentu przy pozostawieniu jego treści w wersji oryginalnej z 2007 r. dla zachowania pierwotnego jego tekstu jako wartości historycznej.

Z tych względów, w Roku Jubileuszowym Dwudziestopięciolecia KRASP w 2022 r. zrealizowana została inicjatywa uzupełnienia Kodeksu o dwa Dodatki: nr 1 i nr 2, usytuowane w tekście w kolejności chronologicznej.

Dodatek nr 1 *Propozycje do Kodeksu etyki nauczyciela akademickiego w procesie kształcenia oraz w przekazie publicznym*, po jego pozytywnym zaopiniowaniu przez Komitet Dobrych Praktyk, został przyjęty w 2021 r. przez Prezydium KRASP. Z opracowaniem tego dokumentu na wniosek Przewodniczącego KRASP, związana była potrzeba wynikająca z debaty publicznej i propozycji MEiN poświęconych wolnościom akademickim w uczelniach, w szczególności konfrontowanym z kanonami konstytucyjnymi dotyczącymi wolności i praw obywatelskich.

Dodatek nr 2 *Dobre praktyki w działaniach rady uczelni*, został opracowany w związku z wprowadzeniem w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 2018 r. nowego, trzeciego organu ustawowego w postaci rady uczelni.

Dokument powstał w Fundacji Rektorów Polskich we współpracy z Komisją ds. Strategicznych Problemów Szkolnictwa Wyższego (KSPSW) KRASP na podstawie wydanej przez Wydawnictwo Naukowe UMK w 2021 r. monografii pt. *Rady uczelni: regulacje i dobre praktyki*.

Dodatek ten po uzupełnieniu projektu tekstu i jego pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Programową Ośrodka Współpracy Rad Uczelni działającego przy Polskim Forum Akademicko-Gospodarczym, został przedstawiony Komitetowi Dobrych Praktyk, a następnie z jego pozytywną opinią, organom KRASP. Dokument został następnie przyjęty w Uniwersytecie Warszawskim 9 czerwca 2022 r. przez Zgromadzenie Plenarne wraz z Dodatkiem nr 1.

Propozycje zawarte w obu Dodatkach nie mają charakteru instrukcyjnego. Intencją ich publicznego przedstawienia w Kodeksie Dobrych Praktyk jest zachowanie ich opcjonalnego charakteru, z odwołaniem się jednak do argumentów przemawiających za wyborem sugerowanego sposobu działania. W przypadku dobrych praktyk rady uczelni, stosowane rozwiązania proceduralne zapewne pozostaną zróżnicowane w różnych uczelniach tym bardziej jeśli dotąd rada danej uczelni działała inaczej. W przyszłości, proponowane rozwiązania mogą znaleźć potwierdzenie w dalszej działalności rad uczelni, jakkolwiek niektóre z nich mogą wywoływać dyskusje wśród członków rady w konfrontacji z konkretnymi sytuacjami. Jednak w ogólności, przedstawienie rozszerzenia Kodeksu KRASP zwiększa możliwości krytycznej oceny dotąd stosowanych procedur i rozwiązań w uczelniach.

Przyjęcie nowej rozszerzonej wersji Kodeksu KRASP *Dobre praktyki w szkołach wyższych* zostało ogłoszone w czasie uroczystości jubileuszowych Dwudziestopięciolecia KRASP 10 czerwca 2022 r. na Uroczystej Sesji na Zamku Królewskim.

Warszawa, 10 czerwca 2022 r.

Prezes Fundacji Rektorów Polskich
Przewodniczący KSPSW KRASP
prof. Jerzy Woźnicki

Dodatek nr 1

Propozycje do kodeksu etyki zawodowej nauczyciela akademickiego w procesie kształcenia oraz w przekazie publicznym

PREAMBUŁA

Dokument *Propozycje do kodeksu etyki zawodowej nauczyciela akademickiego w procesie kształcenia oraz w przekazie publicznym*, został opracowany z intencją podkreślenia znaczenia wymagań etycznych w działalności nauczyciela akademickiego. Obejmuje to uwarunkowania związane z kanonami rzetelności, ze szczególnymi odniesieniami do przygotowywania i prowadzenia zajęć, sprawowania opieki naukowej nad studentami i doktorantami oraz oceny postępów w procesie uczenia się i pomocy w ich osiągnięciu. Dotyczy to także wymagań kulturowych, a w tym utrzymywania właściwych relacji z uczestnikami procesu kształcenia, przy poszanowaniu ich godności, prywatności i wymogów nietykalności osobistej.

Treści dokumentu poświęconego problematyce etyki zawodowej nauczyciela akademickiego, po jego przyjęciu przez KRASP jako rozszerzenia Kodeksu *Dobre praktyki w szkołach wyższych*, będą promowane wśród członków wspólnoty uczelni, zwłaszcza w środowisku realizatorów procesu kształcenia.

1. RZETELNOŚĆ W PRZYGOTOWANIU I PROWADZENIU ZAJĘĆ, SPRAWOWANIU OPIEKI NAUKOWEJ ORAZ WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ I GOTOWOŚĆ UDZIELANIA POMOCY UCZESTNIKOM ZAJĘĆ

- zachowywanie zasad rzetelności w procesie przygotowywania się do zajęć i ich prowadzenia oraz sprawowania opieki naukowej nad studentami i doktorantami, w tym doskonalenie metod dydaktycznych, respektowanie zasady poszanowania autorstwa, uzupełnianie oraz aktualizowanie własnej wiedzy naukowej i niewykraczanie na zajęciach poza jej zakres;
- respektowanie zawartości sylabusu w odniesieniu do treści kształcenia i harmonogramu ich przekazywania oraz zapowiedzianego sposobu weryfikacji efektów uczenia się;
- przestrzeganie zasad dyscypliny pracy (w tym: punktualność, nienadużywanie zastępstw lub przekładania zajęć);

- otwartość na wspomaganie uczestników procesu kształcenia, włączając w to osoby niepełnosprawne, w osiągnięciu przez nich postępów w uczeniu się;
- nieuczestniczenie w publicznym przedstawianiu i promowaniu treści sprzecznych z przekazywanymi w procesie kształcenia i wiedzą naukową, w sytuacjach przywoływania swojej pozycji akademickiej i powoływania się na nią.

2. KULTURA RELACJI Z UCZESTNIKAMI PROCESU KSZTAŁCENIA ORAZ RESPEKTOWANIE ICH PRAW

- zachowywanie wymogów kultury osobistej (w tym: unikanie agresywnych zachowań, zastraszania, poniżania i obrażania uczestników procesu kształcenia);
- stosowanie zasady równego traktowania, z uwzględnieniem wymogów obowiązujących w uczelni, także w procesie kształcenia, w szczególności ze względu na narodowość, pochodzenie etniczne, płeć, orientację seksualną, niepełnosprawności, wyznanie lub światopogląd;
- szacunek dla prywatności oraz respektowanie godności i praw uczestników procesu kształcenia, w tym wymogów ich nietykalności osobistej oraz swobody wyrażania przez nich opinii (m.in. w ramach i na temat prowadzonych zajęć);
- unikanie wykorzystywania uczestników procesu kształcenia do osiągnięcia jakichkolwiek korzyści, niezwiązanych z wymogami procesu dydaktycznego;
- poszanowanie wyników prac autorskich uczestników procesu kształcenia jako ich osiągnięć własnych.

Dodatek nr 2

Dobre praktyki w działaniach rady uczelni⁷

1. PODSTAWY PRAWNE I ZASADY DZIAŁANIA RADY UCZELNI

Rada uczelni działa w zakresie przyznanych kompetencji wyłącznie na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Przedmiot uchwalanego przez radę uczelni regulaminu dotyczy spraw porządkowo-organizacyjnych. Nie może on wkraczać w materię statutową zgodnie z ustawą regulującą zasady i tryb funkcjonowania rady uczelni. Ale jeżeli statut ograniczy się do regulowania zasad a jedynie w części do trybu funkcjonowania rady, to zgodnie ze swym, także ustawowym uprawnieniem do określania w regulaminie trybu swego funkcjonowania, rada dokonuje tego w części, w której nie uczynił tego statut.

Jeżeli inne akty obowiązujące w uczelni publicznej nie regulują tych zagadnień, regulamin działania rady uczelni powinien określić w szczególności:

- obowiązek poszanowania misji i tradycji uczelni;
- zasadę odpowiedzialnego sprawowania funkcji i działania na rzecz uczelni;
- zasady etyczne, a w szczególności zasady bezstronności, rzetelności, transparentności, przejrzystości, staranności, sumienności w pełnieniu funkcji;
- postulaty dotyczące kultury wypowiedzi;
- zasady unikania konfliktu interesów, w tym w szczególności obowiązek wyłączenia się przez członka rady z udziału w procedowaniu oraz z głosowania w sprawach, w których może zaistnieć konflikt interesów, obowiązek informacyjny ujawnienia zaistnienia, podejrzenia oraz możliwości pojawienia się konfliktu interesów w działaniach członka rady, tryb procedowania spraw w sytuacji zaistnienia konfliktu interesów;
- zasady wykorzystania metod i technik komunikacji na odległość służące zapewnieniu poufności i bezpieczeństwa informacji.

⁷ Tekst zawiera odwołania do treści fragmentów publikacji Rady uczelni: regulacje i dobre praktyki; FRP-KRASP 2021; WN UMK; Rozdział 3. Jerzy Woźnicki (red.) pt. Rekomendowane procedury, dobre praktyki i dylematy w działaniach rady uczelni; publikacja (str. 33-44).

2. ŻĄDANIE WGLĄDU W DOKUMENTY UCZELNI I BEZPIECZEŃSTWO INFORMACJI

Uprawnienia rady do żądania wglądu do dokumentów uczelni w ramach wykonywania zadań rady nie mogą stanowić części regulaminu określającego tryb funkcjonowania rady uczelni, która nie powinna ustanawiać tych reguł sama dla siebie. Właściwym aktem wewnętrznym, przy braku regulacji ustawowej, jest statut uczelni, a rektor jest zobowiązany do wykonywania tych regulacji.

Członkowie rady, co do zasady, są zobowiązani do zachowania poufności w odniesieniu do informacji uzyskiwanych w związku z pełnieniem funkcji w organie uczelni, w szczególności obejmujących nieujawniane publicznie informacje techniczne, technologiczne, prawne, finansowe, organizacyjne lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą bądź objęte ochroną prawa autorskiego. Członkowie rady uczelni powinni respektować zasadę poufności obrad oraz jawności dokumentów, w tym uchwał rady. Dotyczy to zwłaszcza kwestii personalnych.

3. POSTĘPOWANIE W SPRAWIE WYBORU RADY UCZELNI

Zgłaszanie kandydatów spoza uczelni oraz z samej uczelni odbywa się w tym samym trybie. Procedura zgłoszenia przewiduje działanie z własnej inicjatywy i w wyniku własnej oceny kandydatów, dokonanej przez zgłaszających bez konieczności przedłożenia zgłoszenia w następstwie uprzednio przeprowadzonej jakiegokolwiek procedury (np. konkursowej albo poszukiwawczej, tzw. searchingu).

Ogranicza się członkostwo w radzie osobom pochodzącym ze wspólnoty uczelni odpowiedzialnym lub współodpowiedzialnym za obszary zarządzania uczelnią, gospodarki finansowej oraz za wdrażanie strategii. Nie łączy się członkostwa w radzie uczelni z pełnieniem funkcji kierowniczej, zajmowaniem pozycji kanclerza, kwestora oraz ich zastępców. Łączenie tych funkcji prowadziłoby do konfliktu interesów, gdyż osoba kierująca gospodarką uczelni i odpowiadająca za finanse na mocy pełnomocnictwa rektora, jednocześnie miałaby nadzorować, opiniować i monitorować te działania.

Adresatem zgłoszenia jest uczelniana komisja wyborcza albo – w przypadku jej braku – dedykowana komisja wskazana przez senat do przeprowadzania procesu wyłonienia kandydatów do rady. Należy podkreślić, że przyjmowane powinny być wszystkie kandydatury spełniające wymagania i zgłoszone we właściwy sposób przez uprawnione podmioty.

4. POSTĘPOWANIE W SPRAWACH ODWOŁANIA RADY UCZELNI LUB JEJ CZŁONKÓW

Pożądane jest wskazanie w statucie przesłanek odwołania rady uczelni lub jej członków, jakkolwiek ustawa tego nie wymaga. Mogą do nich należeć np.: rażące

lub uporczywe naruszanie statutu uczelni albo regulaminu funkcjonowania rady, stwierdzenie przez senat naruszenia zasady kierowania się przez członka (członków) rady dobrem uczelni lub obowiązkiem działania na jej rzecz, rażące naruszenie zasad etycznych działania rady (w tym przyjętych dobrych praktyk w tym zakresie) lub stwierdzenie działania w warunkach zaistnienia osobistego konfliktu interesów.

Analogicznie, w statucie powinny znaleźć się w szczególności, przesłanki lub warunki do odwołania przewodniczącego, np. takie jak: negatywne zaopiniowanie rocznego sprawozdania przewodniczącego z działalności rady uczelni oraz kolejnej wersji tego sprawozdania; rażące naruszenie statutu uczelni lub regulaminu funkcjonowania rady, albo bezczynność we wskazanym zakresie pomimo wniosku złożonego przez radę lub rektora, obligującego przewodniczącego do określonego działania.

Statut powinien określić także tryb odwołania rady, jej członka (członków) lub przewodniczącego, z warunkiem jednak, że decyzje takie mogą zostać podjęte po przedmiotowej debacie senatu z udziałem członków rady, wprowadzonej do porządku obrad na wniosek: ministra (dotyczy skrócenia kadencji), rektora, grupy członków senatu w liczbie nie mniejszej niż np. 25% jego statutowego składu albo samej rady.

5. WYBÓR PRZEWODNICZĄCEGO RADY UCZELNI

Wybór przewodniczącego powinien być dokonywany nie przez samą radę ale przez senat. Właściwe jest, aby senat najpierw wybrał członków rady, działając zgodnie ze statutem w trybie i na zasadach dotąd stosowanych w podobnych sprawach. W kolejnym kroku następowałby wybór przez senat przewodniczącego rady spośród kandydatów z grona jej członków. Nie zaleca się potwierdzania w jakikolwiek sposób w gronie członków rady mandatu kandydata na przewodniczącego lub przewodniczącego rady już wybranego przez senat.

Jeśli kandydat lub żaden z grupy kandydatów nie uzyskałby w głosowaniu tajnym wymaganej bezwzględnej większości, przedstawia się innego kandydata. Taka procedura powinna być kontynuowana aż do dokonania wyboru. Zgłaszanie tylko jednego kandydata w danym głosowaniu i unikanie tym samym rywalizacji wyborczej przez kandydatów czyni mniej prawdopodobnym osobisty konflikt w radzie, co zapobiega potencjalnym napięciom o charakterze personalnym w pracach, niewielkiej przecież pod względem liczby członków, rady.

6. ZASADY I TRYB WSKAZYWANIA KANDYDATÓW NA REKTORA PRZEZ RADĘ UCZELNI

Zalecane jest określenie w osobnym ogłoszonym dokumencie zasad i trybu działania rady uczelni w postępowaniu prowadzącym do wskazania kandydatów na rektora w danej kadencji. W tym dokumencie rada powinna przedstawić m.in.:

- szczegółowy plan swego działania aż do wskazania kandydatów albo kandydata na rektora, z rozróżnieniem dwóch niezbędnych czynności – zgłoszenia kandydata (kandydatów) senatowi do zaopiniowania i wskazania kandydata (kandydatów) po rozpatrzeniu opinii senatu;
- szczegółowy harmonogram postępowania;
- kryteria merytoryczne stosowane wobec kandydatów.

Preferowane procedury:

- senat powinien wyrażać swą opinię jedynie w postaci liczby oddanych głosów na poszczególnych kandydatów;
- rada podejmuje w głosowaniu tajnym decyzję o wskazaniu lub nie, kolejno każdego ze zgłoszonych i zaopiniowanych przez senat kandydatów na rektora, zgłoszonych przez radę. Za kandydatów wskazanych przez radę uznaje się osoby, które uzyskały bezwzględną większość głosów członków rady w głosowaniu tajnym;
- właściwe jest, żeby rada działała w pełnym składzie i wyłącznie w gronie swych członków;
- członkowie rady powinni zachować w tajemnicy przebieg dyskusji wewnętrznych dotyczących poszczególnych kandydatów.

Po otrzymaniu opinii senatu, wyrażonej w głosowaniu członków tego organu, która nie powinna zawierać stwierdzeń o charakterze kwalifikacyjnym, po debacie w gronie jedynie swoich członków, uwzględniając opinię senatu, ale i odwołując się do własnych (ogłoszonych) uprzednio kryteriów merytorycznych, rada uczelni dokonuje wskazania poszczególnych kandydatów.

Rada wcześniej wewnętrznie decyduje o kolejności głosowań. Zalecana byłaby kolejność: od osoby z największą liczbą głosów członków senatu do kandydata z najmniejszą ich liczbą.

7. ZAKRES DZIAŁALNOŚCI RADY UCZELNI Z UWZGLĘDNIENIEM ZADAŃ NIE WYNIKAJĄCYCH EXPLICITE Z TREŚCI PRZEPISÓW USTAWY

Statut uczelni powinien bardziej szczegółowo określić zakres działania rady w ramach jej kompetencji.

Być może rada uczelni powinna np. mieć swój większy udział w opracowywaniu już na wczesnym etapie strategii rozwoju uczelni, a nie jedynie opiniować jej projekt końcowy. Można też zastanawiać się, czy do kompetencji rady uczelni nie powinny należeć:

- opiniowanie rocznych sprawozdań rektora z działalności uczelni;
- wyrażanie opinii w sprawach przedłożonych przez rektora lub senat;
- występowanie do organów uczelni z wnioskami i rekomendacjami dotyczącymi funkcjonowania uczelni, nie wiążącymi jednak rektora;
- monitorowanie systemu kontroli zarządczej na wniosek rektora. W przypadku jeśli rada zgodnie ze statutem uczelni, opiniuje roczne sprawozdanie rektora, a opinia ta nie byłaby pozytywna, rektor może dokonać zmian w swym sprawozdaniu ale nie jest do tego zobowiązany. Rozpatrzenie sprawozdania rektora należy do senatu.

8. PRZEPISY PORZĄDKOWE I PROCEDURY DOTYCZĄCE RADY UCZELNI

Przykładowe, dodatkowe przepisy wewnętrzne o charakterze proceduralnym, rekomendowane do wprowadzenia do statutu lub regulaminu rady:

- rektor, na wniosek przewodniczącego rady uczelni, przedkłada radzie uczelniane dokumenty dotyczące jej ustawowych zadań, niezbędne do ich realizacji;
- rada przedstawia opinie w sprawach na leżących do jej ustawowych zadań w okresie dwóch miesięcy, chyba że za skróceniem tego terminu przemawia ważny interes uczelni wskazany przez rektora;
- rada uczelni obraduje na posiedzeniach zwyczajnych nie rzadziej niż co dwa lub alternatywnie, co trzy miesiące;
- na wniosek większości członków przewodniczący zwołuje nadzwyczajne posiedzenie rady, z możliwością zastosowania trybu on-line jeśli przemawiają za tym wskazane w zaproszeniu na to posiedzenie, szczególnie okoliczności związane z działaniem uczelni lub rady. Odnotowania wymaga to, że regulamin rady powinien przewidywać możliwość przyjmowania uchwał merytorycznych w trybie głosowania na odległość, co powinno dotyczyć jednak jedynie uchwał zapowiedzianych w projekcie porządku obrad. Tryb on-line powinien być stosowany jedynie wyjątkowo, tak aby zasada działania rady uczelni jako organu obradującego kolegialnie na posiedzeniach nie była naruszana. Nie dotyczy to obrad organizowanych w trybie hybrydowym;
- przewodniczący rady uczelni przedkłada senatowi roczne sprawozdanie z działalności rady;
- wysokość wynagrodzenia dla członków oraz przewodniczącego rady ustala senat na okres kadencji. W wyjątkowych wypadkach może on dokonywać zmiany wysokości tych wynagrodzeń po rozpatrzeniu rocznego sprawozdania przewodniczącego z działalności rady. Dokonując tej zmiany senat powinien przedstawić jej uzasadnienie.

9. SPOSÓB DZIAŁANIA I RELACJE RADY UCZELNI Z REKTOREM, SENATEM I WSPÓLNOTĄ UCZELNI

Promowane są następujące uwarunkowania w relacjach rady uczelni z innymi organami:

- współdziałanie, a nie rywalizacja organów uczelni;
- gotowość do uwspólniania odpowiedzialności, przy poszanowaniu zasady nieprzenoszalności kompetencji organów ustawowych;
- działania na podstawie dokumentów;
- spełnianie wymogów uczelni prawnej: wspieranie rektora w jego działaniach w zakresie określania wewnętrznego ładu organizacyjnego i zarządzania uczelnią (governance) oraz zapewniania zgodności z prawem działań organów uczelni i unikania ryzyk z tym związanych (compliance), przy poszanowaniu tradycji uczelni.

Zgodnie z wymaganiami kultury instytucjonalnej uczelni, rada uczelni podobnie jak inne organy, powinna prowadzić działalność przy poszanowaniu swej podmiotowości i tożsamości, a także zasad transparentności, dobrych praktyk i tradycji akademickich⁸.

Zasada transparentności zakłada ogłoszenie przez radę z wyprzedzeniem, przyjętych zasad i trybu działania, przy uwzględnieniu możliwości komunikowania się przez radę z członkami wspólnoty uczelni w warunkach zapewniania przejrzystości procesu podejmowania uchwał i decyzji. Rada nie powinna swymi działaniami stwarzać podstawy do przypisywania jej cech jakiegokolwiek stronniczości albo ulegania wpływom lub naciskom zewnętrznym określonych osób, koterii, grup wpływu lub środowisk politycznych.

Rada uczelni w procesie podejmowania uchwał powinna brać pod uwagę opinię senatu dotyczącą ich treści, jeśli senat ją przedstawił, a nie grup pracowników, formalnych lub nieformalnych. Nie oznacza to, że rada jest związana opinią senatu. Rekomendacje sformułowane przez senat zgodnie z jego ustawowymi kompetencjami nie powinny pozbawiać rady uczelni możliwości nieskrępowanego działania z zachowaniem jej praw i obowiązków w zakresie realizacji jej zadań ustawowych i statutowych. Rada może oczekiwać, że senat będzie systematycznie informowany o jej działalności.

Rada uchwała regulamin swego działania i przedstawia go członkom wspólnoty uczelni do wiadomości.

⁸ Zob. np. Statut Politechniki Warszawskiej, Załącznik do uchwały nr 362/XLIX/2019 Senatu PW z dnia 26 czerwca 2019 r., <https://www.bip.pw.edu.pl/var/pw/storage/original/application/ae33f1fc5948e0ebc7ea91cb8a14172f.pdf>

10. ZADANIA RADY UCZELNI W ZAKRESIE MONITOROWANIA GOSPODARKI FINANSOWEJ I ZARZĄDZANIA UCZELNIĄ, A W TYM ZASADY PODEJMOWANIA DECYZJI WOBEC REKTORA W SPRAWIE JEGO ZAROBKÓW

Rada uczelni, podejmując działania w zakresie monitorowania gospodarki finansowej i zarządzania uczelnią, a w tym dokonując zatwierdzenia sprawozdania finansowego lub sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego, prowadzi działalność w tym zakresie odwołując się do pozyskiwanej przez członków rady wiedzy na temat procesów zarządczych w uczelni, w szczególności zapewniającej członkom rady zdolność i możliwość rozumienia treści tych sprawozdań.

Właściwym postępowaniem w związku z tym jest rutynowe współdziałanie z audytorem wewnętrznym w uczelni, a także zapraszanie na posiedzenie rady przedstawicieli firmy audytorskiej analizującej sprawozdanie finansowe uczelni i uzyskiwanie tą drogą niezbędných wyjaśnień.

Nie należy wydzielać osobnych środków budżetowych do dyspozycji przewodniczącego rady. Rada może wnioskować do rektora o pokrycie uzasadnionych kosztów swojej działalności.

Udzielając zgody na wykonywanie dodatkowego zajęcia zarobkowego przez rektora na okres kadencji, rada powinna kierować się dobrem uczelni oraz zasadami wskazanymi w statucie lub regulaminie rady. Zgoda taka powinna być udzielana na określone rodzaje zajęć, a nie w sposób generalny na wszystkie dodatkowe zajęcia⁹.

Należy zwrócić uwagę na brak celowości a nawet możliwości nagłego i zupełnego przerwania z chwilą objęcia funkcji rektora, całej jego dotychczasowej działalności naukowej i zawodowej, a w szczególności prowadzonych projektów badawczych, podjętych wcześniej zobowiązań związanych z promocjami doktorskimi, habilitacjami itp.

Rada uczelni uwzględni w szczególności następujące zasady:

- wykonując swoje obowiązki rektor nie jest zwolniony z konieczności kontynuowania swojej działalności w charakterze nauczyciela akademickiego¹⁰;
- wykonywanie dodatkowego zajęcia zarobkowego przez rektora nie może stanowić formy działalności konkurencyjnej, ani pociągać za sobą konfliktu interesów i zobowiązań;

⁹ Zob. Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce: Art. 125 ust. 4.

¹⁰ Zob. Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce: Art. 115 i Art. 116 ust. 5-7.

Uwaga: Istnieje wątpliwość czy wymagana zgodna może być wyrażana ogólnie na określone rodzaje zajęć, w tym na wykonywanie formalnie określonych w ustawie i w statucie uczelni obowiązków nauczyciela akademickiego – co należałoby do dobrych praktyk – czy też na wykonywanie przez rektora każdego z osobna dodatkowego zajęcia zarobkowego. Wątpliwość ta może zostać usunięta w wyniku nowelizacji Art. 125 pswn albo w następstwie interpretacji ust. 4 tego artykułu, znajdującej potwierdzenie w utrwalonych tendencjach w orzecznictwie.

- działalność zarobkowa nie powinna ograniczać dyspozycyjności rektora jako organu lub prowadzić do relacji uczelni z podmiotami gospodarczymi wiążącej się z ich promowaniem lub udziałem w ich reklamie;
- działalność ta nie powinna prowadzić do działań nie liczących z powagą uczelni lub ograniczających zdolność do jej autonomicznego działania;
- działalność rektora prowadzona w ramach dodatkowych zajęć zarobkowych, w ogólności nie powinna być związana z zatrudnieniem etatowym.

Przedstawiając ministrowi wniosek w sprawie wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego rektora, rada uczelni powinna uwzględnić m.in. rozwiązania stosowane uprzednio w uczelni oraz uwarunkowania związane z wymogami porównywalności z innymi uczelniami w tym zakresie. Przyznając rektorowi dodatek zadaniowy rada uczelni powinna w szczególności dokonać oceny zakresu zadań rektora wynikających z przyjętych dokumentów strategicznych, przy uwzględnieniu wielkości i pozycji uczelni oraz zakresu i skali jej działalności.

Wyrażając zgodę w ramach swych ustawowych kompetencji, w sprawie rozporządzenia przez uczelnię składnikami jej aktywów trwałych, rada uczelni ma prawo oczekiwać przedstawienia jej niezbędnych dokumentów, a w tym ekspertyz oraz uzasadnienia wskazującego na zgodność planowanego działania ze strategią rozwoju uczelni. W tych działaniach rada uczelni w swej opinii nie może być ograniczona przez wcześniejsze decyzje lub rozstrzygnięcia w rozpatrywanej sprawie, a w tym zwłaszcza przez efekty przeprowadzonej już procedury zamówienia publicznego.

UWAGI KOŃCOWE

1. Dokument ten jest dostępny w wersji elektronicznej na witrynach KRASP (www.krasp.org.pl) i FRP (www.frp.org.pl).
2. Kodeks z założenia nie ma charakteru zamkniętego. Może on być w przyszłości decyzją Zgromadzenia Plenarnego KRASP rozszerzony o kolejne Dodatki zawierające treści o istotnym znaczeniu dla wymogów kultury akademickiej i praktyki funkcjonowania uczelni, zwłaszcza w obszarach i w sprawach budzących szczególne zainteresowanie lub będących przedmiotem wyczerpania i wrażliwości członków wspólnoty uczelni.

www.krasp.org.pl

www.frp.org.pl